

DEX: Decentralizované burzy

DEX (Decentralized Exchange) je typ kryptoměnové burzy, která umožňuje přímé peer-to-peer transakce online bez nutnosti prostředníka. Operace jsou vykonávány automaticky pomocí kódu přímo na [blockchainu](#).

1. Hlavní rozdíly: DEX vs. CEX

Tradiční (centrální) burzy jako Coinbase nebo Binance se označují jako **CEX**.

Vlastnost	CEX (Centrální)	DEX (Decentralizovaná)
Správa klíčů	Burza drží vaše klíče (Custodial).	Vy držíte své klíče (Non-custodial).
Identita	Vyžaduje KYC (občanka, adresa).	Anonymní / Pseudonymní (stačí peněženka).
Vypořádání	V interní databázi burzy.	Přímo na blockchainu.
Kontrola aktiv	Burza může zmrazit váš účet.	Nikdo nemůže omezit vaše transakce.

2. Jak funguje AMM (Automated Market Maker)

Většina moderních DEX (např. **Uniswap**) nepoužívá knihu objednávek (Order Book), ale algoritmus zvaný **AMM**. Tento systém nahrazuje kupující a prodávající tzv. **likviditními pooly**.

- **Liquidity Pool:** „Chytrý kontrakt“, který obsahuje dvojici tokenů (např. ETH a USDC).
- **Liquidity Provider (LP):** Uživatelé, kteří do poolu vloží své tokeny, aby umožnili ostatním obchodovat. Za to získávají podíl z transakčních poplatků.
- **Matematický vzorec:** Nejčastěji se používá rovnice $x * y = k$, kde x a y jsou množství tokenů v poolu a k je konstantní součin. Tento vzorec automaticky určuje cenu na základě nabídky a poptávky.

3. Populární DEX platformy

Síť	Platforma	Poznámka
Ethereum	Uniswap	Průkopník AMM modelu, největší likvidita.
BNB Chain	PancakeSwap	Populární díky nízkým poplatkům.
Solana	Raydium / Orca	Extrémně rychlé transakce.
Multi-chain	Curve Finance	Specializuje se na efektivní směnu stablecoinů.

4. Rizika spojená s DEX

I přes vysokou míru svobody přináší DEX specifická rizika:

- **Impermanent Loss (Dočasná ztráta):** Situace, kdy poskytovatel likvidity vydělá méně, než kdyby tokeny pouze držel v peněžence, kvůli prudké změně tržní ceny.
- **Smart Contract Risk:** Pokud je v kódu burzy chyba, útočník může vyčerpat veškerou likviditu (hacky).
- **Slippage (Skluz):** U méně populárních tokenů může velká objednávka pohnout cenou natolik, že výsledný kurz je mnohem horší, než se očekávalo.
- **Gas Fees:** Při vysokém vytížení sítě (zejména na Ethereum) mohou být poplatky za provedení transakce velmi vysoké.

5. Budoucnost: Agregátory a Cross-chain DEX

Aby uživatelé nemuseli hledat, kde je nejlepší cena, vznikají **DEX agregátory** (např. 1inch), které automaticky rozdělí vaši objednávku mezi více burz pro dosažení nejlepšího kurzu. Dalším krokem jsou **Cross-chain DEX**, které umožňují vyměnit např. nativní Bitcoin za Ethereum bez centrálního prostředníka.

Související články:

- [Blockchain: Technický základ](#)
- [DeFi: Decentralizované finance](#)
- [Smart Contracts: Programování na blockchainu](#)

Tagy: it finance dex defi blockchain crypto amm uniswap

From:
<https://serviceit.cz/> - IT ENCYKLOPEDIE

Permanent link:
<https://serviceit.cz/doku.php?id=dex>

Last update: **2026/01/02 20:10**

